

**Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesinin tasdiki hakkında
kanun lâiyhası ve Hariciye ve Adliye encümenleri mazbataları
(1/289)**

T. C.
Başvekâlet
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-791/3444

24 . XII . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Hariciye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7 . XI . 1958 tarihinde kararlaştırılan Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesinin tasdiki hakkında kanun lâiyhasının, esbabı mucibesi ve ilişkileri ile birlikte, sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil
A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Avrupa Konseyi âzası Devletler arasında mevcudolup Avrupa Birliği gayesini istihdaf eden iş birliğinin hukuk sahasındaki mühim tezahürlerinden birini Suçluların İadesine mütedair Avrupa Sözleşmesi teşkil etmektedir.

Avrupa Konseyinde, bu mevzuda, biri «Çok taraflı» diğeri «İki taraflı» olmak üzere iki Sözleşme projesi hazırlanmıştır. Çok taraflısı âza devletlerce kabul edildiği takdirde işbu Devletlerin tek ve müşterek «Suçluların İadesi Sözleşmesi» olacak, bu umumi Sözleşmeye iştirak etmiyen Devletler ise aralarında «iki» taraflı tip mukaveleye uygun sözleşmeler aktebileceklerdir.

İşbu sözleşmelerden «Çok taraflı» olanı, 13 Aralık 1957 tarihinde yapılan Vekiller Komitesi toplantısında Türkiye, Avusturya, Belçika, Danimarka, Federal Almanya, Fransa, Lüksemburg, Norveç, İsveç, İtalya ve Yunanistan tarafından imzalanmıştır.

Sözleşme, iki Âkîd Taraf arasında mevcut iki taraflı muahede sözleşme veya anlaşmaların suçluların iadesine mütedair hükümlerini ilga etmektedir.

Bu suretle Avrupa Konseyi âzası Devletlerin birçoğu ile aramızda mevcut müteaddit ve değişik sözleşmelerin yerine tek ve yeknesak bir sözleşme ikame olunacaktır.

Bunu kabul etmiyen devletlerle de iki taraflı tip mukaveleye uygun sözleşmelerin aktebilebilmesi mümkün olacaktır.

İmzalanan çok taraflı Suçluların İadesi Sözleşmesi, gerek mevzuatımıza gerek suçluların iadesi mevzuunda mevcut anlaşmalarımıza uygun olarak, tebaanın iadeye tâbi olmaması, siyasi ve askerî suçluların iadede istisna edilmeleri, malî suçlarda iadenin ancak taraflar arasında bu hususta ayrı anlaşma mevcudolduğu takdirde yapılabilmesi prensiplerini muhtevi bulunmaktadır.

Sözleşmenin idam cezasına mütedair 11 nci maddesinde ölüm cezasını tatbik etmiyen Âkîd Taraflardan brinden bu cezayı müstelzim bir suç dolayısıyla iade talebedildiği takdirde, iadenin, ancak talebeden taraf ölüm cezasının infaz edilmeyeceğine dair diğerk tarafça kâfi görülecek teminat verirse yapılabileceği hükmü mevcuttur. Türkiye'de ise, cezaların daimî mâlûliyet ve ihtiyarlık

gibi şahsi sebeplerden başka sebeplerle hafifletilmesi veya tahvili ancak Büyük Millet Meclisinin salâhiyeti dâhilinde bulunmaktadır. Bu bakımdan, İsviçre ile aramızda mevcud olup 2535 sayılı Kanunla tasdik edilen «Suçluların İadesi Sözleşme» sine bağlı nihai Protokoldeki hükümden mülhem olunarak, Sözleşmenin imzası esnasında aşağıdaki kaydı ihtirazi dermeyan edilmiştir :

«11 nci maddede mezkûr teminat aşağıdaki prosedüre inhisar edecektir.

İdam cezasına mahkûm veya işlediği cürüm idam cezasını müstelzim bulunan bir suçlunun Türkiye'ye iadesinin mevzuubahsolduğu ahvalde, kendisinden iade talebedilen ve mevzuatında idam cezası bulunmayan Âkid Taraf bu cezanın müebbet hapse tahvili hususunda bir talepte bulunmaya salâhiyetlidir. Bu talep Türk Hükümetince, ölüm cezalarını nihai surette tasdik eden Büyük Millet Meclisine, işbu merci bu mevzuda henüz bir karar vermemişse, arz edilecektir.»

Türkiye ile Avrupa Konseyi âzası diğer memleketler arasında suçluların iadesi rejimini tesbit ve tevhid etmesi itibariyle büyük faydalar sağlayacak olan işbu Suçluların İadesine mütedair Avrupa Sözleşmesi Büyük Millet Meclisinin yüksek tasvibine arz olunur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No: 1/289

Karar No: 24

14 . V . 1959

Yüksek Reisliğe

Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesinin tasdikı hakkında kanun lâiyhası, encümenimizde alâkalı Hükümet temsilcilerinin de iştirakleriyle tetkik ve müzakere edildi:

Yapılan incelemede gerek Hükümet temsilcilerinin verdiği izahat ve gerekse esbabı mucibede serd edilen hususlar yerinde görülerek kanun lâiyhası aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Adliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Hariciye Encümeni Reisi   Mazbata Muharriri

İzmir

M. Çavuşoğlu

Kastamonu

B. Aktas

Kâtip

Amasya

İ. Olgaç

Antalya

A. Tokuş

Bilecik

E. Çolak

Çanakkale

H. Alyot

Çorum

S. Baran

Denizli

A. Çobanoğlu

Giresun

M. Şener

İzmir

İ. Sipahioğlu

Manisa

S. Ağaoğlu

Manisa

Ş. Ergin

Nevşehir

M. H. Ürgüblü

Sakarya

R. Kadızade

Çorum

K. Terzioğlu

Giresun

H. Bozbağ

İzmir

N. Pınar

Konya

H. R. Atademir

Manisa

H. Bayur

Manisa

N. Körez

Sakarya

H. O. Erkan

Muğla

B. Belge

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Adliye Encümeni
Esas No : 1/289
Karar No : 47

30 . V . 1959

Yüksek Reislige

Avrupa Konseyinde 13 Aralık 1957 tarihinde imzalanan, Suçluların İadesine dair Sözleşme ile bu Sözleşmeye mütaallik olarak dermeyan olunan itirazi kayıtlar hakkındaki 30 Kasım 1957 tarihli mektubun tasdiki hakkındaki lâyiha ile merbutatı ve Hariciye Encümeni mazbatasını encümenimize tevdi kılınmış olmakla Adliye ve Hariciye vekâletleri mümessilleri de davet olunarak yapılan tetkikat ve müzakere sonunda :

Sözleşmenin ihtiva ettiği hükümler ve Hükmüt tarafından II nci maddeye mâtuf olarak 30 Kasım 1957 tarihli mektupla dermeyan olunan itirazi kayıtlar encümenimizce de muvafık görüldüğünden kabulüne ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasviplerine arz edilmek üzere Yüksek Riyaset Makamına sunulur.

Adliye Encümeni Reisi M. Muharriri
Aydın Balıkesir
C. Ülkü V. Asena

Kâtip
Manisa Afyon K.
Â. Akın O. Talu
Aydın Burdur
N. Geveci B. Kayaalp
Çanakkale Denizli
S. Sezgin İ. Hadımlıoğlu
İstanbul İzmir
N. Tekinel N. Davran
Kastamonu Kırşehir
H. Dura H. Çopuroğlu
Nevşehir Sakarya
H. H. Ülkün T. Barış
Sakarya Siird
N. Kirişcioğlu F. Şendur
Yozgad
M. Ataman

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesinin tasdiki hakkında kanun lâyihası

MADDE 1. — Avrupa Konseyinde 13 Aralık 1957 tarihinde imzalanan Suçluların İadesine dair Avrupa Sözleşmesi ile mezkûr Sözleşme için dermeyan olunan ihtirazi kayıt hakkındaki 30 Kasım 1957 tarihli mektup tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükmünü icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 . XI . 1958

Başvekil	Devlet Vekili
<i>A. Menderes</i>	—————
Devlet Vekili	Devlet Vekili ve
<i>A. Aker</i>	Münakalât V. V.
	<i>M. Kurbanoğlu</i>
Devlet Vekili	Adliye Vekili
<i>H. Şaman</i>	<i>E. Budakoğlu</i>
Millî Müdafaa Vekili	Dahiliye Vekili
<i>E. Menderes</i>	<i>Dr. N. Gedik</i>
Hariciye Vekili	Maliye Vekili ve
<i>F. R. Zorlu</i>	Maarif V. V.
	<i>H. Polatkan</i>
Maarif Vekili	Nafia Vekili
—————	<i>T. İleri</i>
Ticaret Vekili	Sih. ve İç. Mua. Vekili
<i>H. Erkmen</i>	<i>Dr. L. Kırdar</i>
Güm. ve İnh. Vekili	Ziraat Vekili
<i>H. Hüsman</i>	<i>N. Ökmen</i>
Münakalât Vekili	Çalışma Vekili V.
—————	<i>H. Şaman</i>
Sanayi Vekili V.	Bas. - Yay. ve Turz. Vekili
<i>S. Ataman</i>	<i>S. Somuncuoğlu</i>
İmar ve İskân Vekili	Koordinasyon Vekili
<i>M. Berk</i>	<i>S. Ataman</i>

SUÇLULARIN İADESİNE DAİR AVRUPA SÖZLEŞMESİ

Bu sözleşmeyi imzalayan Avrupa Konseyi üyesi hükümetler Konseyini gayesinin, üyeleri arasında daha sıkı bir birliği temin olduğunu gözönünde bulundurarak, bu gayeye erişmenin de anlaşmalar akdi ve hukuki mesail sahasında müşterek hattı hareket takibi suretiyle mümkün olabileceğini ve suçluların iadesi mevzuunda müşabih ve mütecanis kaideler kabulünün birlik gayesine hizmet edebileceğini nazarı itibara alarak aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

Suçluyu iade mecburiyeti

Âkîd Taraflar, aşağıdaki maddelerde tâyin edilen kaide ve şartlar dâhilinde, kanunları ihlâl-den dolayı takibedilen veya iadeyi talebeden tarafın adlî mercilerince bir ceza veya emniyet tedbirinin infazı için aranan şahısları karşılıklı olarak teslim etmeyi taahhüdederler.

Madde — 2.

Suçluların iadesini istilzam eden fiiller

1. Gerek iadeyi talebeden tarafın ve gerek kendisinden iade talebedilen tarafın kanunlarınca en aşağı bir sene müddetle hürriyeti selbedici mahiyette olan bir cezayı veya emniyet tedbirini veya daha ağır bir cezayı mucip fiiller suçlunun iadesini istilzam eder. İadeyi talebeden tarafın ülkesinde bir cezaya mahkûmiyet hükmü veya bir mevkufiyet kararı verilmişse, verilen ceza en aşağı dört aylık olmalıdır.

2. İade talebi, iadeyi talebeden Taraf ve kendisinden iade talebedilen Tarafın kanunlarınca hürriyeti selbedici bir ceza veya mevkufiyet kararı ile cezalandırılan mütaaddit hareketlere taallük etmekle beraber bunlardan bâzıları ceza müddetlerine ait şarta uymuyorsa, kendisinden iade talebedilen Taraf bu sonuncu suçlar için dahi iade etmek ihtiyarını haiz olacaktır.

3. İşbu maddenin birinci fıkrasında mevzuubahis kanunsuz hareketlerden bâzıları için suçluların iadesine mevzuatı cevaz vermiyen her Âkîd Taraf bu hareketleri, kendisi bakımından, sözleşmenin tatbik sahası dışında bırakabilir.

4. Bu maddenin üçüncü paragrafında mezkûr haktan istifade etmek isteyen her Âkîd Taraf suçluların iadesine cevaz veren veya vermiyen kanuni hükümleri tasrih etmek suretiyle ya iade kabul edilen kanuna aykırı fiillerin veya iade kabul edilmeyen kanuna aykırı fiillerin listesini, tasdik veya iltihak vesikasını tevdi ettiği sırada Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tebliğ edecektir.

5. Âkîd Taraflardan birinin mevzuatınca, daha sonra başka kanunsuz fiillerin de iadesine cevaz verilmemesi halinde, bu Taraf keyfiyeti Konsey Genel Sekreterine bildirecek, Genel Sekreter de bunu diğer imza sahiplerine tebliğ edecektir. Bu bildirme, Genel Sekreter tarafından alındığı tarihten itibaren üç ay sonra hüküm ifade edecektir.

6. Bu maddenin dört ve beşinci fıkralarında zikredilen hakkı istimal eden her Âkîd Taraf işbu Sözleşmeyi evvelce ondan hariç tutulmuş olan fiillere her zaman tatbik edebilir. Âkîd Taraf bu değişiklikleri Konsey Genel Sekreterine bildirecek, Genel Sekreter de diğer imza sahiplerini haberdar edecektir.

7. Taraflardan her hangi biri, bu madde mucibince Sözleşmenin tatbik sahası haricinde bırakılan kanunsuz fiiller için müteakabiliyet kaidelerini tatbik edebilecektir.

Madde — 3.

Siyasi suçlar

1. İade talebine sebeb olan suç kendisinden iade talebedilen Tarafça siyasi bir suç veya böyle bir suç ile murtabit fiil olarak telâkki edildiği takdirde suçlu iade edilmeyecek.

2. Kendisinden iade talebedilen Taraf, âdi bir suç için vâkı iade talebinin bir şahsı ırk, din, milliyet veya siyasi kanaat cihetinden takip veya cezalandırmak gayesiyle yapıldığına veya bu şahsın vaziyetinin bu sebeplerden biri dolayısıyla ağırlaşabileceğine dair ciddî sebepler mevcud olduğuna kanaat hâsıl ettiği takdirde de aynı kaide tatbik edilecektir.

3. İşbu Sözleşmenin tatbikatı bakımından, bir Devlet Reisinin veya ailesi efradından birinin hayatına kasıt siyasi bir suç sayılmıyacaktır.

4. İşbu madde Âkîd Tarafların çok taraflı mahiyette olarak imzalamış oldukları her hangi başka milletlerarası sözleşmelerle yükledikleri veya yüklenecekleri taahhütlere tesir etmiyecektir.

Madde — 4.

Askerî suçlar

Cezai hukuka göre suç teşkil etmeyen askerî suçlar dolayısıyla iade işbu Sözleşmenin tatbik sahası dışındadır.

Madde — 5.

Malî suçlar

Vergi, resim, kambiyo ve gümrük mevzularında işbu sözleşmedeki şartlara tevfikân suçluların iadesi, ancak her suç veya suç kategorisi için bu hususun Âkîd Taraflar arasında kararlaştırılmış olması halinde mümkündür.

Madde — 6.

Tebaanın iadesi

1. a) Her Âkîd Taraf tebaasını iade etmemek hakkını haiz olacaktır.

b) Her Âkîd Taraf imza veya tasdik veya iltihak veskasının tevdi esnasında yapacağı bir beyanla tebaa tâbirini işbu Sözleşmenin şümülü içinde kendisi tarif edebilir.

c) Şahsın milliyeti iadeye dair karar esnasında tesbit edilecektir. Bununla beraber, talebedilen şahs kendisinden iade talebedilen Tarafın tebaası olarak karar anı ile teslim için kararlaştırılan tarih arasında tanınsa bile, mezkûr Taraf bu paragrafın (a) bendi hükmünden istifade edebilecektir.

2. Kendisinden iade talebedilen Taraf tebaasını iade etmediği takdirde, talebedilen Tarafın isteği üzerine, mahal varsa adlî takibat yapılabilme üzere meseleyi alâkalı makamlara intikal ettirmelidir.

Bunun için suçla ilgili dosyalar, malûmat ve eşya 12. nci maddenin birinci fıkrasında derpiş edilen şekilde meccanen yollanacaktır. İade talebedilen Taraf talebi üzerine yapılan muameleler haberdar edilecektir.

Madde — 7.

Suçun ika edildiği mahal

1. Kendisinden iade talebedilen Taraf, mevzuatına göre kısmen veya tamamen kendi ülkesinde veya ülkesi addolunan bir mahalde işlenmiş sayılan bir suçtan dolayı talebedilen şahsı iade etmekten imtina edebilir.

2. İade talebine sebeb olan suç iade talebeden Tarafın ülkesi harcinde ika edilmiş ise, ancak kendisinden iade talebedilen Taraf mevzuatının, ülkesi dışında işlenen aynı çeşit bir suçun takibine müsaade etmemesi veya talep mevzuatını teşkil eden suç için iadeye cevaz vermemesi halinde iade reddolunabilir.

Madde — 8.

Aynı fiiller dolayısıyla takibat yapılmakta olması

Kendisinden iade talebedilen Taraf, iade talebine sebepolan bir veya birkaç fiilden dolayı kendisi hakkında takibat yapmakta olduğu şahsın iadesini reddedebilir.

Madde — 9.

Non bis in idem

Talebedilen şahıs hakkında kendisinden iade talebedilen Tarafın salâhiyetli makamlarınca iade talebine sebepolan bir veya birkaç fiilden dolayı nihai olarak karar verilmiş ise iadeye cevaz yoktur. Kendisinden iade talebedilen Tarafın salâhiyetli makamlarınca aynı fiil veya fiiller hakkında takibat yapılmamasına veya yaptıkları takibata son verilmesine karar verilmiş ise iade talebi reddolunabilir.

Madde — 10.

Müruruzaman

Dâva veya cezanın, kendisinden iade talebedilen Taraf veya iade talebinden bulunan Taraf mevzuatına göre müruruzamana uğramış olması halinde iadeye cevaz yoktur.

Madde — 11.

Ölüm cezası

Talebeden Tarafın kanunda iade talebine sebepolan fiilin ölüm cezasını müstelzim olmasına mukabil, kendisinden iade talebedilen Tarafın mevzuatında ölüm cezasının bulunmaması veya bu memlekette işbu cezanın umumiyetle tatbik edilmemesi halinde ancak talebeden Taraf ölüm cezasının infaz edilmeyeceğine dair talebedilen Tarafa kâfi teminat verdiği takdirde iade yapılabilir.

Madde — 12.

Talep ve evrakı müsbite

1. İade talebi yazılı olarak ve diplomatik yoldan yapılacaktır. İki veya daha fazla Taraflar arasında doğrudan doğruya anlaşma suretiyle diğer bir talep şekli tesbit edilebilir.

2. İade taleplerine aşağıdaki vesaik eklenecektir :

a) İade talebeden Tarafın kanunlarına uygun surette ısdar edilmiş ve infaz kabiliyetini haiz bir mahkûmiyet kararının veya tevkif müzekkeresinin yahut aynı tesiri haiz diğer her hangi bir kararın aslı veya tasdikli sureti;

b) İade talebine sebepolan fiillerin işarı. İka edildikleri yer ve zaman, hukuki tavsifleri ve bunlara tatbik olunacak kanuni hükümler mümkün olduğu kadar sarıh bir şekilde gösterilecektir; ve.

c) Tatbik edilecek kanuni metinlerin bir sureti veya bu mümkün değilse, tatbik olunacak hukukun izahı ve ayrıca talebolunan şahsın mümkün olduğu kadar sarıh eşkali ile milliyetini ve hüviyetini tesbite yarınacak diğer bütün malûmat.

Madde —13.

Munzam malûmat

İade talebeden Tarafca verilen malûmat, kendisinden iade talebedilen Tarafın işbu Sözleşme

gereğince bir karar vermesi için kâfi görülmediği takdirde bu taraf lüzumlu munzam malûmatı talebedecek ve bu malûmatın tevdi için bir mühlet tesbit edebilecektir.

Madde — 14.

Hususilik kaidesi

1. İade edilen şahıs iadeden evvel ika ettiği ve iadeye esas olandan başka bir fiilden dolayı takip veya muhakeme edilemeyeceği gibi bir ceza veya emniyet tedbirinin infazı için tevkif edilemez, ve kezalik her hangi bir surette hürriyeti kısılamaz.

Aşağıdaki haller müstesnadır :

a) İade eden Tarafın buna muvafakat etmesi. Muvafakati istihsal için bir talepte bulunulacak ve buna 12 nci maddede mezkûr belgeler ile iade edilen şahsın suça mütaallik olarak yaptığı beyanın zaptı eklenecektir. Muvafakat, ancak şahsın talebedilmesine sebeb olan suçun bizatihi bu sözleşmeye göre iadeyi icabettirmesi halinde gösterilir.

b) İade edilen şahsın, nihai olarak serbestisine kavuşmasını takibeden 45 gün zarfında iade edildiği Tarafın arazisini, elinde imkân olduğu halde terk etmemesi veya terk ettikten sonra buraya geri dönmesi halinde.

2. Bununla beraber iadeyi talebeden Taraf, gerek bu şahsı memleketinden çıkarmak gerek giyap yoluyla muhakeme usulüne müracaat dâhil olmak üzere mevzuatına göre müruruzamanı kesmek gayesiyle lüzumlu göreceği diğer tedbirleri ittihaz edebilir.

3. Suç addolunan fiilin evsafı takibat esnasında değişmişse, iade edilen şahıs hakkında ancak yeniden tavsif edilen suçun unsurları iadeyi icabettiriyorsa, takibat ve muhakeme yapılabilir.

Madde — 15.

Üçüncü bir Devlete tekrar iade

14 nci maddenin birinci paragrafının (b) bendinde derpiş edilen hal müstesna olmak üzere, talebeden Tarafın kendisine teslim edilip de diğer bir Taraf veya üçüncü bir Devlet tarafından iadeye mukaddem suçlardan dolayı istenen şahsın bu Tarafa veya üçüncü Devlete teslim edilebilmesi için kendisinden iade talebedilmiş olan Tarafın rızası lâhik olmak lâzımdır. Kendisinden iade talebedilen Taraf 12 nci maddenin 2 nci paragrafında mezkûr belgeleri isteyebilir.

Madde — 16.

Muvakkat Tevkif

1. Müstacel hallerde, iadeyi talebeden Tarafın salâhiyetli makamları istenen şahsın muvakkat tevkifini talebedebilirler; Kendisinden iade talebedilen Tarafın salâhiyetli makamları ise bu talep hakkında işbu Tarafın kanunlarına tevfikân karar vereceklerdir.

2. Muvakkat tevkif talebinde 12 nci maddenin 2 nci fıkrasının (a) bendinde mezkûr belgelerden birinin mevcudiyeti zikredilecek ve bir iade talebi yapılmak hususundaki niyete işaret edilecektir. Bu talepte, yapılacak iade talebine esas teşkil eden fiil, bu fiilin ika edildiği yer ve tarih ve istenen şahsın eşkâli imkân nispetinde tarif edilecektir.

3. Muvakkat tevkif talebi, talebedilen Tarafın salâhiyetli makamlarına diplomatik yoldan yapılabileceği gibi doğrudan doğruya posta veya telgraf yoluyla veya Milletlerarası Cınai Polis Teşkilâtı (İnterpol) vasıtasıyla yahut yazıya münkalibolacak veya istenen Tarafa makbul görülecek herhangi bir vasıta ile yapılabilir.

4. Muvakkat tevkif, tevkifi takibeden 18 günlük müddet zarfında talebedilen Tarafa iade talebinin ve 12 nci maddede mezkûr belgelerin tevdi edilmemesi halinde sona erer; muvakkat tevkif hiçbir suretle tevkiften sonra 40 günü tecavüz edemez. Bununla beraber, muvakkaten

serbest bırakma her vakit mümkündür; ancak talebedilen Taraf, istenen şahsın kaçmasına mâni olmak için lüzumlu addettiği tedbirleri alacaktır.

5. Serbest bırakma, iade talebinin ahiren vürudu halinde yeni bir tevkife veya iadeye mâni teşkil etmez.

Madde — 17.

Taleplerin taaddüdü

Birçok Devlet tarafından aynı fiilden veya değişik fiillerden dolayı aynı esnada iade talebedildiği takdirde, kendisinden iade talebedilen Taraf bütün şeraiti ve bilhassa suçların ağırlık nispeti ve ika edildikleri yeri, taleplerin mütekabil tarihlerini, istenen şahsın milliyetini ve bilâhara başka bir Devlete iade inkâmını nazarı itibara alarak karar verecektir.

Madde — 18.

Iade edilen şahsın teslimi

1. Kendisinden iade talebedilen Taraf, iade hakkındaki kararını 12 nci maddenin 1 nci paragrafında derpiş olunan yoldan talebeden Tarafa bildirir.

2. Tam veya kısmi ret halinde mucip sebep gösterilecektir.

3. Talebin kabul edilmesi halinde talebeden Tarafa teslim mahal ve tarihi ile istenen şahsın iade edilmek üzere ne kadar müddet mevkufta tutulduğu hakkında malûmat verilecektir.

4. Talebedilen şahıs, tesbit olunan tarihte teslim alınmadığı takdirde, işbu maddenin 5 nci paragrafında derpiş olunan hal mahfuz kalmak kaydıyla, bu tarihten itibaren 15 günlük bir müddetin hitamında serbest bırakılabilir; her hal ve kârda 30 günlük bir müddetin geçmesinden sonra serbest bırakılacaktır; kendisinden iade talebedilen Taraf bu şahsı aynı suçtan dolayı iade etmeyi reddedebilir.

5. Bir Taraf, iade edilecek şahsı mücbir sebepten dolayı teslim veya kabul edememesi halinde diğer Tarafı haberdar edecektir. İki Taraf yeni bir teslim tarihi üzerinde mutabık kalacaklar ve işbu maddenin 4 ncü paragrafı hükümleri tatbik olunacaktır.

Madde — 19.

Tehirli veya şartlı teslim

1. Kendisinden iade talebedilen Taraf, iade talebi hakkında kararını verdikten sonra, şahıs aleyhinde tatbikatta bulunabilmek veya, esasen mahkûm olmuşsa, iade talebine sebeb olandan gayri bir fiilden dolayı uğradığı cezayı kendi ülkesinde çekebilmesi için talebedilen şahsın teslimini tehir edebilecektir.

2. Kendisinden iade talebedilen Taraf, teslimi tehir edeceği yerde, istenen şahsı, Taraflar arasında müştereken tesbit edilecek şartlar tahtında, talebeden Tarafa muvakkaten teslim edebilecektir.

Madde — 20.

Eşyanın teslimi

1. Kendisinden iade talebedilen Taraf, talebeden Tarafın isteği üzerine aşağıdaki eşyayı, mevzuatının müsaadesi nispetinde, zaptedip teslim edecektir.

a) Delil teşkil edebilecek eşya, veya

b) Suç neticesinde elde edilmiş olup tevkif anında talebedilen şahsın yedinde bulunan veya daha sonra meydana çıkan eşya.

2. İşbu maddenin 1 nci paragrafında mevzuubahis eşyanın teslimi, şahsın ölümü veya kaçması sebebiyle kararlaştırılan iadenin yapılmaması halinde dahi ifa edilecektir.

3. Mevzuubahis eşyanın kendisinden iade talebedilen Taraf ülkesinde zabıt veya haczi mucib olması halinde işbu Taraf bunları, devam eden bir cezai takibatla alâkalı olarak, muvakkaten saklayabilirler veya geriverilmesi şartıyla teslim edebilir.

4. Bununla beraber, kendisinden iade talebedilen Tarafın veya üçüncü Tarafların bu eşyalar üzerinde ihraz eyledikleri haklar mahfuzdur. Bu hakların mevcudiyeti halinde, muhakeme sona erdikten sonra, eşya mümkün olduğu kadar çabuk ve meccani olarak kendisinden talebedilen Tarafa iade edilecektir.

Madde — 21.

Transit

1. İşbu Anlaşmaya Taraf olan devletlerden birinin ülkesinden transit olarak geçişe müsaade, 12 nci maddenin 1 nci paragrafında derpiş olunan yoldan yapılacak talep üzerine ve kendisinden transite müsaade etmesi istenilen Tarafça Sözleşmenin 3 ve 4 nci maddeleri muvacehesinde siyasi veya tamamen askerî mahiyette görülen bir suç mevzuubahis olmaması şartıyla verilecektir.

2. Kendisinden transite müsaade etmesi istenilen memleketin 6 ncı madde anlamındaki tebaasının transit olarak geçmesi reddolunabilir.

3. 12 nci maddenin 2 nci paragrafında derpiş olunan belgelerin tevdi, işbu maddenin 4 nci paragrafı hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, lüzumludur.

4. Hava yolunun kullanılması halinde aşağıdaki hükümler tatbik olunacaktır :

a) Vasıtanın inmesi mevzuubahis değilse, talebeden Taraf ülkesi üzerinden vasıtanın geçeceği Tarafı haberdar edecek ve 12 nci maddenin 2 nci paragrafının (a) bendinde mezkûr vesikalardan birinin mevcud olduğunu tevsik edecektir. Beklenmedik bir iniş halinde, işbu tebligat 16 ncı maddede mevzuubahis muvakkat tevkif talebinin tesirlerini doğuracak ve talebeden Taraf nizami bir transit talebinde bulunacaktır.

b) Vasıtanın inmesi mevzuubahis ise talebeden Taraf nizami bir transit talebinde bulunacaktır.

5. Bununla beraber, her hangi bir Taraf işbu Sözleşmenin imzası veya tasdik yahut iltihak vesikasının tevdi esnasında, bir şahsın transit olarak geçmesini ancak iade için istenen şartlar veya bunlardan bâzıları tahtında kabul edeceğini beyan edebilir. Bu ahvalde, müttekabiliyet kaidesi tatbik edilebilir.

6. İade edilen şahıs, ırkı, dini, milliyeti veya siyasi kanaatlerinden dolayı hayatının veya hürriyetinin tehlide mâruz kalacağına ihtimal verebilecek bir ülkeden transit olarak geçirilmeyecektir.

Madde — 22.

Usul

Suçlunun iadesi ve muvakkat tevkif usulüne, işbu Sözleşmedeki aksine hükümler müstesna, kendisinden iade talebedilen Taraf kanunu tatbik olunur.

Madde — 23.

Kullanılacak dil

Tevdi olunacak vesaik talebeden Taraf veya kendisinden iade talebedilen Taraf lisanında tanzim olunacaktır.

Bu sonuncu Taraf, Avrupa Konseyinin resmî dillerinden seçeceği birisine yapılmış bir tercüme talebedebilir.

Madde — 24.

Masraflar

1. Kendisinden iade talebedilen Taraf ülkesinde iade sebebiyle yapılan masraflar bu Tarafa tahmil edilmiştir.
  2. Transit geçirmek üzere talepte bulunulan Tarafın ülkesinden transit olarak geçişten mütevellit masraflar talebeden Tarafça ödenir.
  3. Kendisinden iade talebedilen Tarafın anavatan sayılmıyan ülkesinden vâkı bir iade halinde, bu ülke ile talebeden Tarafın anavatanı arasındaki seyahat masrafını işbu sonuncu Taraf öder.
- Kendisinden iade talebedilen Tarafın anavatan sayılmıyan ülkesi ile anavatan arasındaki seyahat masrafı için de aynı kaide câridir.

Madde — 25.

«Emniyet tedbirinin tarifi»

İşbu Sözleşme anlamında «Emniyet tedbirleri» tâbiri, ceza mahkemesi kararı ile bir cezayı itmam veya onun yerine geçmek üzere emredilen hürriyeti tahdideden her türlü tedbirlerdir.

Madde — 26.

Kaydı ihtiraziler

1. Her Âkîd Taraf, işbu Sözleşmeyi imza veya tasdik yahut iltihak vesikasını tevdi ettiği esnada Sözleşmenin muayyen bir veya daha fazla hükümleri hakkında kaydı ihtirazide bulunabilirler.
2. Kaydı ihtirazi dermeyan etmiş olan her Âkîd Taraf şartlar müsaade eder etmez bunu geri alacaktır. Kaydı ihtirazilerin geri alınması Avrupa Konseyi Genel Sekreterine vâkı bir tebligat ile ifa olunacaktır.
3. Sözleşmenin bir hükmü hakkında kaydı ihtirazi dermeyan etmiş olan Âkîd Taraf işbu hükmün tatbikini ancak bizzat kendisinin bu hükmü kabul eylediği nispette isteyebilir.

Madde — 27.

Ülke bakımından tatbik sahası

1. İşbu Sözleşme Âkîd Tarafların ana vatan topraklarında tatbik olunacaktır.
2. Sözleşme Fransa bakımından Cezayir'e ve denizasırlı ülkelere, Büyük Britanya ve Şimalî İrlanda Birleşik Kraliyeti bakımından Normandiya sahilindeki İngiliz adalarına (Channel Islands) ve Man adasına da tatbik olunacaktır.
3. Federal Almanya Cumhuriyeti işbu Sözleşmenin tatbikini, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir tebligat ile, Berlin Land'ına teşmil edebilecektir. Mumaileyh işbu tebligattan diğer Tarafları malûmattar kılacaktır.
4. İşbu Sözleşmenin tatbik sahası, iki veya daha fazla Âkîd Tarafın doğrudan doğruya anlaşması suretiyle, Taraflardan birinin işbu maddenin 1, 2 ve 3 ncu paragraflarında derpiş edilen ülkelerinin haricinde olup milletlerarası münasebetlerinin idaresi bu Tarafa mevdu bulunan ülkelere, anlaşmaya konulan şartlar tahtında, teşmil edilebilir.

Madde — 28.

İşbu Sözleşme ile iki taraflı anlaşmalar arasındaki münasebet

1. İşbu Sözleşme, tatbik olunduğu ülkeler bakımından, iki Âkîd Taraf arasındaki iki taraflı muahede, sözleşme veya anlaşmaların suçluların iadesine mütedair hükümlerini ilga eder.

2. **Âkîd Taraflar** aralarında sadece işbu Sözleşmenin hükümlerini itmam veya bunun ihtiva eylediği prensiplerin tatbikatını kolaylaştırmak üzere iki veya çok taraflı anlaşmalar aktebilirler.

3. Suçluların iadesinin iki veya daha fazla **Âkîd Taraf** arasında yeknesak bir mevzuat esasına müsteniden cereyan etmekte olması halinde, Taraflar suçluların iadesi mevzuundaki karşılıklı münasebetlerini, işbu Sözleşme hükümlerine rağmen, münhasıran bu sisteme dayanarak tanzim etmekte serbest olacaklardır. Aynı prensip, diğer bir veya daha fazla **Âkîd Taraf** ülkesinde verilen tevkif kararlarının kendi ülkesinde infazını derpiş eden kanuna sahip bulunan her iki veya daha fazla **Âkîd Taraf** arasında dahi tatbik olunacaktır. Bu Sözleşmenin tatbikinden, işbu paragraf hükümlerine uygun olarak, aralarındaki münasebetlerde sarfınazar eden veya edecek olan **Âkîd Taraflar** bu hususta Avrupa Konseyi Genel Şekreterine bir tebligatta bulunacaklardır. Mumaileyh işbu paragraf gereğince alacağı her tebligattan diğer **Âkîd Tarafları** haberdar edecektir.

Madde — 29.

İmza, tasdik, meriyete giriş

1. İşbu Sözleşme Avrupa Konseyi âzalarının imzasına açık kalacaktır, Sözleşme tasdik olunacak ve tasdiknameler Konsey Genel Sekreteri nezdine tevdi olunacaktır.

2. Sözleşme 3 neü tasdiknamenin tevdiinden 90 gün sonra meriyete girecektir.

3. Sözleşmeyi ahiren tasdik edecek mümziler için Sözleşme tasdiknamenin tevdiinden 90 gün sonra meriyete girecektir.

Madde — 30.

İltihak

1. Avrupa Konseyi Vekiller Komitesi Konsey âzası olmıyan her Devleti işbu Sözleşmeye iltihaka davet edebilecektir. Bu daveti mutazammın karar, Sözleşmeyi tasdik etmiş bulunan Konsey âzalarının hepsinin rızalarını lâhik olmalıdır.

2. İltihak, tevdi tarihinden 90 gün sonra hüküm ifade edecek bir iltihaknamenin Konsey Genel Sekreterine tevdi ile icra edilecektir.

Madde — 31.

Feshi ihbar

Her **Âkîd Taraf**, kendisi bakımından, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapacağı bir tebligat ile işbu Sözleşmeyi feshedebilir. Bu feshi ihbar, Konsey Genel Sekreterinin tebligatı aldığı tarihten 6 ay sonra hüküm ifade edecektir.

Madde — 32.

Tebliğat

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konsey âzalarına ve işbu Sözleşmeye iltihak eden her Devletin Hükümetine aşağıdaki hususları bildirir:

- a) Her tasdikname ve iltihaknamenin tevdiini;
- b) Meriyete giriş tarihini;
- c) Altıncı maddenin birinci paragrafı ve 21 neı maddenin beşinci paragrafı hükümleri tatbik edilmek suretiyle yapılan her beyanı;
- d) 26 neı maddenin birinci paragrafı hükümlerinin tatbikatından olmak üzere yapılan her kaydı ihtiraziyi;
- e) 26 neı maddenin ikinci paragrafı hükümleri tatbikatından olmak üzere geri alınan her kaydı ihtiraziyi;

f) İşbu Sözleşmenin 31 nci maddesi hükümleri tatbikatından olmak üzere alınan her fesih ihbarını ve bunun hüküm ifade edeceği tarihi.

İşbu bu hükümleri tasdik zımında bu hususta tam salâhiyetli kılınan ve aşağıda imzaları bulunan murahhaslar işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

İşbu Anlaşma 13 Aralık 1957 tarihinde Paris'te, Fransızca ve İngilizce her iki metin de mutabek olmak ve Avrupa Konseyi arşivlerine tevdi edilmek üzere, tek nüsha halinde tanzim edilmiştir. Konsey Genel Sekreteri bunun usulüne uygun bir kopyasını mümzi hükümetlere yollıyacaktır.

Avusturya Cumhuriyeti Hükümeti adına

Leopold Figl

Belçika Kraliyeti Hükümeti adına

V. Larock

Danimarka Kraliyeti Hükümeti adına

H. C. Hansen

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti adına

M. Faure

Federal Almanya Cumhuriyeti Hükümeti adına

V. Brentano

Yunanistan Kraliyeti Hükümeti adına

Grég. Cassimatis

İrlânda Cumhuriyeti Hükümeti adına

İzlanda Cumhuriyeti Hükümeti adına

İtalya Cumhuriyeti Hükümeti adına

Massimo Magistrati

Lüksemburg Büyük Dükalığı Hükümeti adına

Robert Als

Holânda Kraliyeti Hükümeti adına

Norveç Kraliyeti Hükümeti adına

Halvard Lange

İsveç Kraliyeti Hükümeti adına

Leif Belfrage

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına

F. R. Zorlu

Büyük Britanya ve Şimali İrlânda Birleşik
Kraliyeti Hükümeti adına

Avrupa Suçluların İadesi Sözleşmesinin imzası sırasında Türk Hükümeti tarafından dermeyan olunan kaydı ihtirazi hakkında Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılan tebligat sureti

Ankara, 30 Kasım 1957

Bay Genel Sekreter,

15 Ekim 1957 tarihli ve D/12 - 640 sayılı mektubunuza cevaben, Avrupa Suçluların İadesi Sözleşmesinin imzası esnasında Türk Hükümetinin aşağıdaki kaydı ihtiraziye dermeyan edeceğini ittilalarına arz etmekle şeref duymaktayım.

«11 nci maddede mezkûr teminat aşğıdaki prosedüre inhisar edecektir;

İdam cezasına mahkûm veya işlediğı cürüm idam cezasını müstelzim bulunan bir suçulunun Türkiye'ye iadesinin mevzuabahsolduğı ahvalde, kendisinden iade talebolunan ve mevzuatında idam cezası bulunmıyan Akıd Taraf bu cezanın müebbet hapse tahvili hususunda bir talepte bulunmaya salâhiyetlidir. Bu talep Türk Hükümetince, ölüm cezalarını nihai surette tasdik eden Büyük Millet Meclisine, işbu merci bu mevzuda henüz bir karar vermemişse, arz edilecektir.»

En üstün saygılarımı lütfen kabul buyurunuz Sayın Genel Sekreter.

Hariciye Vekilî Yerine
Melih Esenbel